Қыналы негізгі орта білім беретін мектебі

Бекітемін:
Мектеп директоры:
Ж.К.Калиева
____
«05» 09 2023ж

Келісемін:
Оқу тәрбие ісі жөніндегі орынбасары:
Ж.А.Отарбаева
____
«04» 09 2023ж

Шахмат

Үйірме жоспары

Мұғалімі: Жұмабаев Н.Ж

2023-2024оқу жылы

Түсінік хат

Қазіргі ақпараттандыру технологиясының кең дамыған кезінде оқушылар үлкен ауқымды ақпараттарды тез қабылдап, сараптап, логикалық қорытындылар жасай білулері керек. Логикалық және жүйелі ойлауды қалыптастыруда шахматтың алатын орны зор. Ол оқушылардың аз уақытта ойдарын шоғырландыруына, туған жағдаятты сараптауға және шешім шығаруға үйретеді және алдына қойған мақсатына жетуге, төзімділікке тәрбиелейді.
Шахмат – екі тұлғаның көрнекі түрде сайысу түрі. Ол бізге адамның шығармашылық дәрежесін анықтауға қажет. Шахмат ойнаушының үнемі жетілуінен, жүйелі түрде дайындық сағаттарын жүргізуден кейін нәтиже күтуге болады. Сонымен қатар шахматты үйретудегі жаттықтырушының шығармашылық деңгейінің жоғары болуы қажет.

Бағдарлама:

Авторлық бағдарлама мемлекеттік стандартқа сүйене отырып жазылды. Осы бағдарлама сабақтан тыс білім беру жүйесінде шахматты үйрету жүйесі оқушылардың жеке қабілеттіліктерін айқындап, жетілдіре отырып оның тұлға ретінде жалпы жетілуі мен тәрбиесіне бағытталады.

Мақсаты:

Жеке тұлғаны жетілдіру қиын мәселе болғандықтан, шахматты үйретудің құрылымы мен мазмұны мақсатқа бағытталған мінез қалыптастыруға тәрбиелейді.

Міндеттері:

Оқушылардың логикалық ойлау әлемі мен бейнелеп ойлаудың сұлулығын бойлатып, қоршаған орта туралы елесін кеңейту.

Күтілетін нәтиже:

Жаттығу ойындарында, мектепішілік, аудандық шахмат сайыстарына қатысуында.

Аңдау хат:

Бағдарламаның өзектілігі мектептегі оқушыларға педагогика жағынан тәрбиелік мәні зор екендігі атап көрсетілді.

Бағдарламаның негізгі мақсаты:

Шахмат сабағы арқылы шығармашыл, дарынды жеке тұлға жетілдіруге жағдай жасау.

Міндеттері:

1. Шахматтың шығу тарихымен таныстыру, ойын ережелерін үйрету, оқушыларға шахмат ойыны туралы теориялық білім беру, сайыстар өткізу ережелерімен таныстыру..
2. Тұлғаның логикалық ойлауын, есте сақтауын, орнықтылығын жаңа басқа да жағымды қасиеттерін жетілдіру;
3. Айналасына ұқыптылықпен қарау, жеке қасиеттерін жетілдіруге ұмтылдыру, өзін тәртіпке салуға тәрбиелеу, еріктілік қасиеттерін жетілдіруге және өзін өзі бағалай білуге

Бағдарламаның нәтижесі мен қорытындысы:

1. Әр жеке тұлға өзіндік ерекшеліктерін көрсете біледі, басқада қырынан ашыла біледі. Әрі төзімдік, шыдамдылық сол сияқты рухани адами қасиеттерін дамыта түседі.
2. Жарыс кезінде ешқандай тәртіп бұзылмайды. Оқушылардың пәнді игеруімен қатар ұжымда жұмыстана білуі қалыптасады.

№	Сабақ тақырыбы	Сағат саны	Күні Айы	Уақыты
	I тоқсан			
1	Шахмат- спорт, ғылым, өнер ,шығу тарихы, жалпы ережелері	1	05.09	
2	Жеке оқытулар.	1	12.09	
3	Шахмат ойнау ережелері, шахмат күресінің ерекшеліктері.	1	19.09	
4	Жеке оқытулар.	1	26.09	
5	Шахмат партиясы,дебют, миттельшпиль,эндшпиль.	1	03.10	
6	Жеке оқытулар.	1	10.10	
7	Шахмат фигуралары,жүрістері.	1	17.10	
8	Жеке оқытулар.	1	24.10	
9	Пешкамен жүріс, ойнау ережесі.	1	07.11	
	II тоқсан			
10	Жеке оқытулар.	1	14.11	
11	Патшамен (Король) жүріс, ойнау ережесі.	1	21.11	
12	Жеке оқытулар.	1	28.11	
13	Уәзірмен (Ферзь)жүріс, ойнау ережесі.	1	05.12	
14	Жеке оқытулар.	1	12.12	
15	Пілмен (Слон) жүріс, ойнау ережесі.	1	19.12	
16	Жеке оқытулар.	1	26.12	
	III тоқсан			
17	Жеке оқытулар.	1	09.01	
18	Атпен (Конь) жүріс, ойнау ережесі.	1	16.01	
19	Жеке оқытулар.	1	23.01	
20	Турамен (Ладья)жүріс, ойнау ережесі.	1	30.01	
21	Жеке оқытулар.	1	06.02	
22	Шахмат тақтасында фигуралардын қызыметі.	1	13.02	
23	Жеке оқытулар.	1	20.02	
24	Фигуралармен ойнау.	1	27.02	
25	Шахмат тактикасы.	1	05.03	
26	Жеке оқытулар.	1	12.03	
	IV тоқсан			
27	Шахмат стратегиясы.	1	19.03	
28	Жеке оқытулар.	1	02.04	
29	Шахмат композициясы.	1	09.04	
30	Жеке оқытулар.	1	16.04	
31	Шахмат миниатюрасы.	1	23.04	
32	Жеке оқытулар.	1	30.04	
33	Мат қоюдың қарапайым схемасы.	1	14.05	
34	Қортынды сағат.	1	21.05	

Жетекшісі: *Жұмабаев Н.Ж*